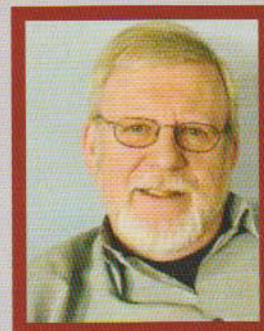

Björn Jonzons teknikhörna

ARTIKELN FRÅN ÖSK NYTT (KLUBBTIDNINGEN FÖR ÖSTGÖTA SPORTVAGNSKLUBB)
PUBLICERAS HÄR MED TILLSTÅND AV ARTIKELFÖRFATTAREN.

Björn Jonzon har huvudsakligen haft sin försörjning inom fordonsbranschen sedan tidigt 70-tal. Sedan 1983 har han arbetat med fordonskontroll av olika slag, såsom kontrollbesiktning av fordon, bedömning av teknisk överensstämmelse, samt haveriundersökningar vid allvarliga trafikolyckor. Antalet tekniska problem och fordon som passerat genom åren är oräkneliga.

Björn

Bussningen

En detalj som är nog så viktig, men försummas av många är länkarmslagringen.

Länkarmslagringen, som förr hette bussning, är en detalj som ganska frekvent omnämns på besiktningsprotokoll, men i reservdelskatalogen fortfarande går under benämningen länkarmsbussning. Man kan undra varför jag ägnar artikeln åt en så simpel detalj, när det finns så mycket andra intressanta detaljer att beröra. Jo, verkligheten är den att om ni läser och begrundar det här, så kommer många av er att tjäna in medlemsavgiften flera gånger om och dessutom få en bättre bil.

Lagringen, som jag fortsatt kommer kalla den, finns i otroligt många utföranden, som är beroende på vilken eller vilka egenskaper man är ute efter. Jag tänker förklara egenskaper och montering för vad man kan kalla grundmodellen. Konstruktionen består av ett rör i centrum där normalt sett ett skruvförband anbringas, och en ytterhylsa som pressas in i avsedd detalj. (ex. länkarms, stötdämpare) Emellan rör och hylsa vulkar man fast en gummimassa, som skapar lagringens elasticitet och rörelse. Gummits shorevärde (gummits hårdhet) bestäms av ändamålet, som kan vara mycket skiftande. Det kan gälla att ta upp rena laster, vridrörelser, isolera bort ljud eller vibrationer och i de flesta fall är det en kombination av olika faktorer.

Nu till det viktiga och försummade! Den vridrörelse som kan uppnås i lagringen är tämligen begränsad och normalt sett noga uträknad av fabrikanten, men det är något som mycket enkelt kan saboteras och helt sättas ur spel. Eftersom rörelsen är så noga uträknad och motståndet i lagringen är progressiv, så är det av yttersta vikt att fixeringen sker i rätt läge d.v.s. i mitten av det tänkta arbetsområdet. Om vi tänker oss att bilen är vad man kallar centralt lyft innebär det att länkarmsarna hänger ner mot sitt understa läge. Om de fixeras i det läget så har den tillgängliga rörelsen i princip utnyttjats redan när bilens sänks ner mot underlaget. Den "överrörelse" som lagringen då utsätts för är direkt skadlig och lagringens livslängd förkortas högst avsevärt. Lagringar i hjulupphängning skall alltid fixeras när bilen är i körläge !!!

Mängder av felaktiga reklamationer har behandlats och många leverantörer har smutskastats beroende på uppenbara felmonteringar. Eftersom jag är i kontrollbranschen vet jag att det förekommer lagringar med detaljnumret i "kursiv" stil även om de kommer från auktoriserade verkstäder. Om det beror

på okunskap, brist på motivation eller tvåpelarylfen med hängande hjul vet inte jag men det är tragiskt med montörer som utbildas i avancerad elektronisk felsökning, men saknar förståelse för grundkonstruktionen.

För att öka den ekonomiska vinningen som jag antydde, så kan vi lätt få ut tusentals fler mil av stötdämparna på vissa bilar bl.a. SAAB 9-5 som av många anses "äta" de bakre allt för tidigt med först läckage och sedan svag dämpverkan som följd. Om de undre lagringarna på dessa dras åt med hängande hjul kommer kolvstångstätningen att utsättas för stora radiella krafter utöver de axiella krafterna, som är den grundläggande funktionen. Det kan liknas vid påfrestningarna på en MC:s teleskopgaffel vid rörelser under inbromsning. Det absolut bästa fordonsläget vid fixering av de undre lagringarna torde vara med en viss belastning i bagagerummet om gummits rörelser skall utnyttjas optimalt både uppåt och neråt.

Det har varit kul och stimulerande med de frågor och synpunkter jag fått efter förra "hörnan", men jag kan inte ta emot dem under arbetstid. Nu är det kanske hög tid för några att springa ut i garaget och lossa bultar och muttrar, för nu är det nya tider och lagringens status har ökat i värde.